



TWOL-programma 2008

TWOL-programma 2008

Onderzoeksprogramma ter ondersteuning van het Vlaamse
milieubeleid



Opgemaakt door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie i.s.m. met de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Milieumaatschappij, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

Mei 2008

Voorwoord

Inhoudelijke toelichting

Jaarlijks wordt door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie i.s.m. met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) het programma Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu, kortweg TWOL, opgemaakt.

Het voorliggend indicatief TWOL-programma 2008 geeft een opsomming van de geplande onderzoeksprojecten (84), ingedeeld in 19 thema's. Deze thema's zijn zowel specifieke milieuthema's (Verzuring, Verspreiding van milieugevaarlijke stoffen, Integraal Waterbeleid, ...) als meer overkoepelende thema's met een link naar het milieu (Doelgroepen, Instrumenten, ...).

Per onderzoeksproject wordt volgende informatie weergegeven: OL-nummer, Titel onderzoek, Programma en Prijscategorie.

Het 'OL-nummer' (OL staat voor Onderzoek Leefmilieu) is een uniek nummer dat automatisch bij de invoer van een onderzoeksproject in de GMO-databank wordt gegeven aan het onderzoeksproject.

De 'titel van het onderzoek' geeft een summier omschrijving van het onderzoeksproject.

Het 'programma' heeft betrekking op de programmerende/financierende instantie, m.n. het Departement LNE, VMM, VLM, OVAM, ANB of INBO.

De 'voorzien kostprijs' van het onderzoek wordt aan de hand van een prijscategorie aangeduid:

A ≤ 75.000 euro, 75.000 euro < B ≤ 150.000 euro, 150.000 euro < C ≤ 250.000 euro, D > 250.000 euro.

De onderzoeksprojecten vermeld in dit TWOL-programma 2008 hebben intern een inhoudelijke screening doorlopen waarbij de beleidsrelevantie van elk project werd geoptimaliseerd.

Op het eind van dit TWOL-programma bevindt zich nog een lijst met reserveprojecten. Deze onderzoeksprojecten zijn gepland, maar hebben een lagere prioriteit dan de onderzoeksprojecten die in het onderzoeksprogramma zijn vermeld. Daarenboven kunnen ze door financiële restricties (nog) niet worden opgestart. De kans is dus eerder klein dat deze projecten zullen worden uitgevoerd. Van zodra echter financiële middelen vrijkomen, kunnen ook deze onderzoeksvoorstellen worden opgestart.

Onderzoeksprogramma

Dit TWOL-programma wordt ter informatie aangeboden aan de Inspectie van Financiën. Het TWOL-programma is geen rigide overzicht van de geplande onderzoeksprojecten. Het is een lijst van onderzoeksvoorstellen die met de nodige flexibiliteit wordt gehanteerd. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat nieuwe en/of dringende onderzoeksvragen, die niet op voorhand te voorzien waren, in het lopende TWOL-programma worden opgenomen of dat blijkt dat geprogrammeerd onderzoek niet meer nodig/nuttig is.

Halverwege het jaar wordt ook een officieel actualisatiemoment voorzien, waarbij eventuele wijzigingen in het onderzoeksprogramma worden geformaliseerd.

Bovendien wordt elk onderzoeksproject, zelfs na goedkeuring van dit TWOL-programma door de bevoegde minister, afzonderlijk uitbesteed. Conform de wetgeving op de overheidsopdrachten worden telkens potentiële opdrachtnemers gecontacteerd of via het Bulletin der Aanbestedingen geïnformeerd en nadien volgens de gehanteerde procedure geselecteerd.

Tot slot nog een woordje rond het gebruik van de benaming 'onderzoeksprogramma' welke misleidend kan zijn. Bij een onderzoeksprogramma verwacht men doorgaans inhoudelijke onderzoeksprioriteiten die a priori worden vastgelegd en meegedeeld en waarbinnen de door potentiële opdrachtnemers ingediende

onderzoeksvoorstellen dienen te kaderen. De jaarlijkse TWOL-programmering werkt niet op deze manier. De opmaak van het TWOL-programma vindt plaats via een bottom-up benadering. De door de beleidsmedewerkers ingediende onderzoeksprojecten passen binnen het Onderzoekskader 2008 dat de belangrijkste onderzoekslijnen en -prioriteiten beschrijft.

Er kan desondanks worden gesteld dat de meest beleidsrelevante onderzoeksvoorstellen werden geselecteerd. Naast de onderzoeksvoorstellen van operationele aard zijn onderzoeksvoorstellen waarbij een strategische visie wordt ontwikkeld of waarbij direct gevolg wordt gegeven aan de bestaande onderzoeksprioriteiten, ongeveer in gelijke mate aanwezig in het TWOL-programma 2008.

INHOUDSTAFEL

1.	<i>Verandering van het klimaat door het broeikaseffect.....</i>	7
2.	<i>Verontreiniging door fotochemische stoffen</i>	7
3.	<i>Verzuring.....</i>	7
4.	<i>Vermesting</i>	8
5.	<i>Verontreiniging van milieugevaarlijke stoffen.....</i>	8
6.	<i>Verspreiding fijn stof.....</i>	8
7.	<i>Verontreiniging en aantasting van de bodem.....</i>	9
8.	<i>Verontreiniging door afvalstoffen</i>	9
9.	<i>Verontreiniging van oppervlaktewater.....</i>	10
10.	<i>Integraal waterbeleid.....</i>	10
11.	<i>Verstoring door geluid en geur</i>	11
12.	<i>Innovatie, eco-efficiëntie en grondstoffengebruik.....</i>	11
13.	<i>Doelgroepen</i>	12
14.	<i>Samenwerking met overheden</i>	12
15.	<i>Internationaal</i>	12
16.	<i>Instrumenten</i>	12
17.	<i>Beleidsvoorbereiding en -planning</i>	13
18.	<i>Risicobeleid</i>	13
19.	<i>Gezondheidsaspecten.....</i>	13
20.	<i>Lijst reserveprojecten</i>	14

1. Verandering van het klimaat door het broeikaseffect

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700017	Onderzoek naar de verwerving van Kyoto-eenheden door het Vlaams Gewest via financiële instellingen of andere intermediairen	Departement LNE	B
OL200700022	Berekening economische impact voor Vlaanderen van post-2012 klimaatbeleid	Departement LNE	B
OL200700023	Wetenschappelijke ondersteuning in kader van EU-lastenverdeling (post-2012 klimaatbeleid)	Departement LNE	A
OL200700070	Uitbouw van een beveiligd en kwaliteitsvol archiverings- en gegevenssysteem naar aanleiding van verdere implementatie CO ₂ -emissiehandel	Departement LNE	A
OL200700076	Ondersteuning opmaak van het voortgangsrapport bij het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006 - 2012	Departement LNE	A

2. Verontreiniging door fotochemische stoffen

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200600050	Ontwikkeling model voor de berekeningen luchtkwaliteit langs (snel)wegen	Departement LNE	A
OL200700016	Het uitwerken van een systeem om omgebouwde voertuigen mee op te nemen in de hervorming van de verkeersbelastingen	Departement LNE	A
OL200700034	Verdere ontwikkeling tweetalige Ecoscore databank	Departement LNE	A
OL200700037	Optimalisatie emissie-inventaris lucht: NMVOS-sectoren coating, droogkuis en reinigen en ontvetten	VMM	A
OL200700042	Ruimtelijke interpretatie van de luchtkwaliteit - 2008	VMM	A
OL200700044	SMOGSTOP 2008	VMM	A

3. Verzuring

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700004	Bepaling van de penetratiegraad van mest-aanwendingstechnieken en inventarisatie van kunstmestgebruik en bijhorende specifieke NH ₃ -emissiefactoren	VLM	A
OL200700005	Gasvormige emissie van mestverwerkingsinstallaties	VLM	C

OL200700006	Onderzoek naar verwachte evolutie van de NH ₃ emissie uit landbouw in Vlaanderen	VLM	A
OL200700040	Trendanalyse verzurende depositie	VMM	A

4. Vermesting

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200600099	Verdere onderbouwing van de bemestingnormen in het kader van MAP3	VLM	A
OL200600103	Bepalen van procesfactoren voor oppervlaktewater en voor grondwater aan de hand van de nitraatstikstofresidumetingen en de metingen van de waterkwaliteit met het oog op het evalueren en differentiëren van de huidige nitraatstikstofresidunorm	VLM	D
OL200800003	Opzet en opvolging van een monitoringsnetwerk van landbouwbedrijven ter evaluatie van de waterkwaliteit tengevolge van derogatie	VLM	D

5. Verontreiniging van milieugevaarlijke stoffen

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700028	Evaluatie van chroom Cr (VI) versus totaal Cr in PM10-stof in hotspot(s) in Vlaanderen.	VMM	A
OL200700036	Optimalisatie emissie-inventaris lucht: zware metalen	VMM	B
OL200700038	Modellisatie zware metalen in de omgevingslucht in Vlaanderen - 2008	VMM	A
OL200700043	Operationeel model voorspelling luchtkwaliteit - 2008	VMM	A
OL200700048	Bruikbaarheid Calux voor depositiemetingen van dioxines en PCB's	VMM	A

6. Verspreiding fijn stof

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200600026	Onderzoek naar het gebruik van AOD "Aerosol Optical Depth" kaarten voor een verbeterde interpolatie van fijn stof (PM10 en PM2.5) metingen, voorspellingen en modelberekeningen	VMM	A
OL200700096	Handleiding voor inschatting van diffuse emissies door bedrijven	Departement LNE	A

7. Verontreiniging en aantasting van de bodem

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700078	Ontwikkelen en uittesten van een methodiek voor het actualiseren van de drainageklasse van de bodemkaart voor Vlaanderen	Departement LNE	B

8. Verontreiniging door afvalstoffen

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200600084	Uitvoering acties KMO-plan	OVAM	A
OL200600088	Mogelijkheden van voorvergisting bij bestaande composteringsinstallaties	OVAM	B
OL200700057	Implementatie van Verordening 1893/2006 (NACE Rev. 2) en de effecten van het gebruik van de nieuwe Nacebel op de steekproeftrekking en kwaliteit van afvalstatistieken	OVAM	A
OL200700059	Verdere optimalisatie van de kwaliteitsopvolging van (co)vergistingsinstallaties zoals voorzien in VLAREA, partim hygiënisatie	OVAM	B
OL200700062	Opportunititeit en randvoorwaarden voor dieren-begraafplaatsen in Vlaanderen	OVAM	A
OL200700071	Beleidsoriëntering bedrijfsafvalstoffen in functie van de resultaten van een nieuwe multicriteria-analyse 'Prioritaire bedrijfsafvalstoffen'	OVAM	A
OL200700072	Onderzoek naar de verdere operationalisering en sortering van gemengd en ongedifferentieerd afval	OVAM	A
OL200700074	Afzetmarkt voor gerecycleerde materialen bevorderen: onderzoek naar de opportuniteiten voor de afzet van diverse gerecycleerde materialen	OVAM	A
OL200700077	Samenwerking bij afvalbeheer door kleine ondernemingen	OVAM	A
OL200700083	Sociologische en psychologische studie naar impulsen rond zwerfvuil	OVAM	A
OL200700084	Lokale projecten voor de aanpak van het zwerfvuil	OVAM	A
OL200700093	Levenscyclusanalyse van drankverpakkingen	OVAM	A
OL200700094	Indicatoren milieuverantwoord productgebruik - Fase III: updating + ontwikkeling indicatorenset productgroep 3	OVAM	A
OL200700102	Evaluatie van de selectieve inzameling van afvalstromen	OVAM	A
OL200700103	Uitvoeringsplan milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen: uitvoering acties preventie en materialenbeheer	OVAM	A

OL200700104	Uitvoeringsplan milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen: uitvoering acties rond selectieve inzameling en eindverwerking	OVAM	A
OL200700107	Ontwikkelen van de ISO 17020 norm, nodig voor de certificering van de cijfergegevens die in kader van de aanvaardingsplicht worden verstrekt	OVAM	B
OL200700108	Evaluatie van de aanvaardingsplichten: onderzoek naar de kosten en financiering	OVAM	A

9. Verontreiniging van oppervlaktewater

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700020	Ontwikkeling van een ruimtelijk model voor de inventarisatie van emissies in water	VMM	A
OL200700035	Voortzetting wetenschappelijk onderzoek oc's grootverbruikers	VMM	A
OL200700055	Kenmerkenanalyse van de lokale waterlichamen van de categorie rivieren (implementatie Decreet Integraal Waterbeleid).	VMM	A
OL200700056	Feasabilitystudie biotanormen voor gevaarlijke stoffen (implementatie Kaderrichtlijn Water).	VMM	A
OL200700064	Ontwikkeling van een transnationaal rivierkwaliteitsmodel van het Maasstroomgebied voor het uitvoeren van de risico-analyse waterkwaliteit 2015 in het kader van de Kaderrichtlijn Water.	VMM	A

10. Integraal waterbeleid

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700063	Interreg, LUTANUIS: Grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk voor de bestrijding van de muskusrat - vervolgstudie	VMM	B
OL200700068	Ontwikkelen van economische indicatoren voor de financiering van het maatregelenprogramma in het kader van de kaderrichtlijn Water	VMM	C
OL200700082	Monitoringsstudie rond visvriendelijkheid waterkrachtcentrales op waterwegen en waterlopen	Departement LNE	B

11. Verstoring door geluid en geur

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200600040	Opstellen van een handreiking voor gebruik van de principes van milieuzonering	Departement LNE	A
OL200600061	Onderzoek naar maatregelen omgevingslawaai	Departement LNE	B
OL200700041	Opstellen van een code van goede praktijk voor dampafvoersystemen van grootkeukens, frituren en restaurants	Departement LNE	A

12. Innovatie, eco-efficiëntie en grondstoffengebruik

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700058	Ontwikkeling van een basis Vlaams Milieu Input-Output-model	Departement LNE	B
OL200700060	Ontwikkelen en opstellen van een tabel met eindgebruikgegevens van producten geproduceerd in Vlaanderen voor toevoeging aan een Vlaams milieuh Input-Output-model	Departement LNE	A
OL200700061	Vervolledigen en aanvullen van milieu-gegevens die nodig zijn voor de uitbouw van een Vlaams Milieu-IO-model	Departement LNE	A
OL200700073	Potentieel voor productdienstcombinaties in Vlaanderen	OVAM	B
OL200700080	Onderzoek naar stabiliteitsrisico's voor milieuvergunningsplichtige inrichtingen waarvoor ALBON in het kader van de Vlarem-reglementering adviesbevoegdheid heeft voor wat het gevaar voor grondverschuivingen en/of instortingen betreft	Departement LNE	A
OL200700089	Onderzoek naar de mogelijkheden voor inzet en potentieel van uitgegraven bodem als alternatief ter vervanging van primaire oppervlaktedelfstoffen	Departement LNE	A
OL200700095	Vorbereiding & begeleiding proefsetting milieuverantwoorde consumptie in Vlaanderen	OVAM	B
OL200701000	Onderzoek naar de mogelijkheden voor ontwikkeling van de afzetmarkt van bagger-, ruimings- en infrastructuurspecie als alternatief voor oppervlaktedelfstoffen	Departement LNE	A
OL200700112	Ontwikkeling van de productie en toepassing van streekeigen landbouw- en bosbouwproducten	Departement LNE	B

13. Doelgroepen

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200500112	Evaluatie van de billijkheid van milieubeleids-instrumenten: pilootstudie natuurbeleid	Departement LNE	C
OL200700121	Uitwerken van een onderbouwd concept voor een meer doelgroepspecifieke milieubeleidsplanning	Departement LNE	B

14. Samenwerking met overheden

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200200018	Versterking milieubeleidskader lokale besturen (deelproject DULO): randvoorwaarden voor een slagkrachtig milieubeleid	Departement LNE	B

15. Internationaal

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200500004	Inventarisatie van alle verplichtingen voortvloeiende uit multilaterale leefmilieuverdragen en de door het Vlaamse gewest aangegane engagementen op het internationale leefmilieuforum.	Departement LNE	A
OL200700118	De rol van erkenningen als kwaliteitsbewakend instrument in het kader van de Dienstenrichtlijn	Departement LNE	A
OL200700120	Analyseren van de Vlaamse regelgeving en praktijken met het oog op de correcte toepassing van de REACH-Verordening, en uitwerking van een methodiek en werkwijze voor het optimaal inspelen op de REACH-mechanismen vanuit de Vlaamse overheid	Departement LNE	B

16. Instrumenten

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200600058	Richtlijnen mer: discipline mens - ruimtelijke aspecten	Departement LNE	A
OL200700091	Nulmeting en ontwikkeling van opvolgsysteem voor indicatoren in het kader van het Actieplan 2007-2010 Milieuzorg in het voertuigenpark van de Vlaamse overheid	Departement LNE	B
OL200700097	Evaluatie van milieuprestaties van het gebruik van materialen op gebouwniveau	Departement LNE	B

OL200700111	Participatie in de eerste (intereuropese) SKEP-call (duurzaam bouwen en wonen)	Departement LNE	A
OL200700113	Participatie in de tweede (intereuropese) SKEP-call (communicatie en evaluatie van onderzoeksresultaten)	Departement LNE	A
OL200700115	Richtlijnen voor veeteeltbedrijven	Departement LNE	A

17. Beleidsvoorbereiding en -planning

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700109	Evaluatie in de diepte van sommige onderdelen van het MINA-plan 3	Departement LNE	B
OL200700114	Kadering van het leefmilieubeleid (MINA-plan 4) in een langetermijnperspectief	Departement LNE	B

18. Risicobeleid

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700046	Risicocriteria voor transport van gevaarlijke stoffen	Departement LNE	B
OL200700065	Opstellen van toxiciteitsprobitfuncties voor preparaten van gevaarlijke stoffen	Departement LNE	A
OL200700066	Evaluatie van lagedrempel Seveso-inrichtingen inzake voldoen aan risicocriteria voor externe mensrisico's	Departement LNE	B
OL200700069	Integratie van het omgevingsveiligheidsrapport en het veiligheidsrapport in het kader van het samenwerkingsakkoord (betreffende de beheersing van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn) in één veiligheidsrapport.	Departement LNE	A

19. Gezondheidsaspecten

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200700049	Het gebruik van genexpressieprofielen als biomarker in humane biomonitoring	Departement LNE	C
OL200700050	Opstellen van geïntegreerde risicobeoordeling voor blootstelling aan PAKs in Vlaanderen	Departement LNE	B

20. Lijst reserveprojecten

OL-nummer	Titel	Programma	Prijscategorie
OL200600097	Sleutelfactoren en -processen voor herstelmaatregelen van intergetijdengebieden	ANB	B
OL200600098	Herintroductie van de rivierdonderpad in bovenlopen van het Demerbekken	ANB	A
OL199900109	Uitvoeren van een enquête geluidshinder luchthavens	Departement LNE	C
OL200600017	Evaluatie van de kennis van de principes energiezuinig rijgedrag bij de bevolking	Departement LNE	B
OL200600019	Evaluatie van de emissies van voertuigen die gebruik maken van biobrandstoffen	Departement LNE	A
OL200600048	Ontwikkeling rekenmodule als ondersteuningsinstrument bij de aankoop van voertuigen	Departement LNE	A
OL200600049	Ontwikkeling webapplicatie MIMOSA	Departement LNE	A
OL200600052	Kosten en reductiepotentieel emissiereducerende maatregelen in de scheepvaart	Departement LNE	B
OL200700047	Actualisatie van het stratenmodel CAR Vlaanderen	Departement LNE	A
OL200700051	Kosten en reductiepotentieel emissiereducerende maatregelen voor niet voor de weg bestemde mobiele machines.	Departement LNE	A
OL200700052	Verdere analyse van de implicaties voor Vlaanderen van beleidsmaatregelen voor de internationale scheepvaart inzake klimaat en verzurende emissies.	Departement LNE	B
OL200700099	Onderzoek naar de nodige voorwaarden voor een gunstig investeringsklimaat in Vlaanderen voor de toepassing van WKK in nieuwe energieopwekkingsinstallaties met afval, biomassa-afval of biomassa als brandstof	Departement LNE	A
OL200700105	Transitieproces Duurzaam Materialenbeheer - ontwikkelingsproject 1 transitieagenda	Departement LNE	C
OL200700106	Transitieproces Duurzaam Materialenbeheer - ontwikkelingsproject 2 transitieagenda	Departement LNE	B
OL200700117	Actualisatie van de technisch-economische informatie van het Vlaamse Milieukostenmodel voor luchtpolluenten	Departement LNE	A
OL200700110	Onderzoek naar de mogelijkheden voor kwikrecyclage na 2011	OVAM	A
OL200600105	Bepalen van de kritische fosfaatverzadigingsgraad voor fosfaatdoorslag en onderzoeken van andere transportmechanismen naar het oppervlaktewater voor fosfor	VLM	D
OL200200253	Onderzoek naar stikstoftransport doorheen de onverzadigde zone op basis van kwantitatieve metingen en modellering	VMM	D
OL200700025	Sediment fingerprinting in Demer basin: Implications for catchment management	VMM	A
OL200700053	Correlatie tussen de gehalten aan polluenten in de lucht en de gehalten gemeten in gras	VMM	A

OL200700054	Verkennde studie voor de afbakening van lokale waterlichamen van de categorie meren (implementatie Decreet Integraal Waterbeleid)	VMM	A
OL200700067	Ecologische modellering van levensgemeenschappen	VMM	A
